

GUILLERMO MARTÍNEZ ROMERO, de Cañizares a Solsona amb bondat i esperit creatiu

Guillermo Martínez Romero amb tres dels seus treballs artesans. La fotografia posada dins del marc mostra la mare del Guillermo amb ell en braços quan era infant

Benvolguts lectors del Celsona, feia temps que tenia la ferma intenció d'entrevistar en Guillermo Martínez Romero pel fet que dedica bona part del dia al treball artesà. En començar a conversar amb ell, però, em vaig adonar que parlava amb el cor i amb sinceritat de tot un munt de coses viscudes ben mereixedores també de ser publicades, les quals, si voleu, podeu llegir tot seguit.

El Guillermo nasqué l'any 1924 a Cañizares de la Sierra (Cuenca). Un poble d'uns 700 habitants que vivien principal-

ment del treball a la fàbrica de resina i de ramats de cabres i ovelles. Hi havia ramaders que tenien 1.000 caps de bestiar.

El pare del Guillermo tenia l'ofici de carreter i transportava la resina del bosc a la fàbrica. En recorda prou bé quan amb tan sols 11 anys d'edat començà a ajudar-lo els dies que carretejava molta càrrega i havia de posar un matxo de reforç al davant dels dos de costum. El Guillermo s'aplicava de debò en guiar bé aquell animal, però -en ser prop del poble i dir-li el pare que ja no li calia el seu ajut- cuita-corrents content se n'anava al frontó a jugar a pilota a mà.

És clar que, com és ben sabut, *no hi ha roses sense espines*, i d'aquells anys el Guillermo en té una de clavada al cor que encara hi punxa de debò: La mort del seu germà -tres anys més gran- ocorreguda en enganxar-se a l'eina de piconar que el pare emprava per aplanar el carrer amb l'ajuda dels matxos.

El Guillermo en té molt bon record, dels pares. El pare -home d'esquerres, carreter i fill de carreter- fou també tinent d'alcalde de l'ajuntament de Cañizares (del 1924 al 1936) i sempre mantingué bona entesa amb l'alcalde que era de dretes, tant en les funcions d'alcaldia com en el terreny personal. La qual cosa fou ben profitosa per al petit llogarret. En pot servir d'exemple el fet que en aquells temps, a Cañizares, no hi havia infant ni jove que no sabés llegir i escriure. L'Ajuntament pagava l'escolarització dels nens i nenes de 6 a 14 anys d'edat, i la dels joves de 14 a 21 que volguessin seguir estudiant, però a la nit.

La mare -mestressa de casa- dedicava el seu temps a

Cañizares (Serranía Alta de Cuenca). Foto actual

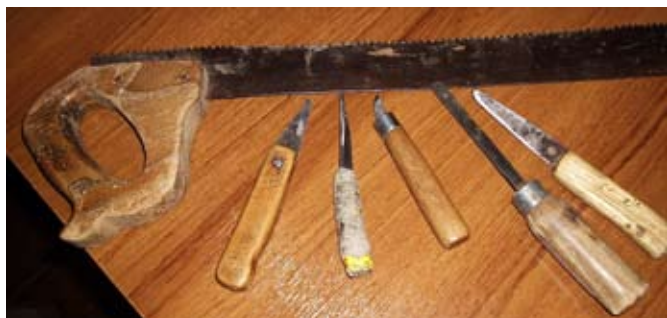

Figures fetes pel Guillermo, entre les quals la seva mare filant, el Gegant Vell de Solsona i la Mare de Déu del Claustre

tenir cura de la família i mantenir la llar (feines domèstiques, filar llana, fer jerseis a mà, confeccionar la roba de casa, vestits, pantalons... amb l'ajut de la màquina de cosir).

La Guerra Civil (1936-1939), però, ho trasbalsà tot. Quan acabà, el pare del Guillermo fou empresonat durant 3 anys pel sol fet de ser d'esquerres. El Guillermo tenia 15 anys i per tal de poder menjar es llogà a tallar pins per un sou de 40 a 45 pessetes diàries. Poc temps després, el fill del que havia estat alcalde li oferí treballar amb ell (tenia carnisseria, posada, estanc, i ostentava el càrrec de "Jefe de la Falange de Cañizares"). El Guillermo acceptà l'ofertament de treball i el prec d'oblidar errors i injustícies del temps de guerra. Deixà al seu nou amo eines que li mancaven per poder tirar bé endavant i en rebé reiterades demostracions de confiança.

Passats dos anys, però, el Guillermo se n'anà a treballar en la construcció d'un pantà a prop del poble fins que fou cridat per fer el servei militar obligatori. Del qual pogué escollir destí gràcies a persones influents que li oferiren aquesta possibilitat. Trià Madrid pel fet que hi tenia bastants familiars, però tres dies després d'entrar al quarter el portaren al campament de Colmenar Viejo per tal de rebre-hi la corresponent instrucció militar. Poc es pensava que l'estada seria sols d'un dia pel fet que hi emmalaltí i el tornaren a Madrid on s'hagué de pagar de la seva butxaca les injeccions necessàries per curar-se, puix els militars argumentaven que hi havia manca de calés.

Les eines que ajuden el Guillermo a elaborar objectes amb les mans

Així mateix, ni tan sols somiava que al cap d'un any (1946) el farien anar a Solsona, la petita ciutat de Catalunya on trobaria l'amor, hi formaria una família i s'hi quedaria a viure per sempre més.

El mes de maig de l'any 1946, doncs, hi arribà com a soldat de l'exèrcit espanyol per combatre els maquis (guerrillers antifranquistes, el període de màxim apogeu dels quals foren els anys 1944-1949). Dels mesos en què Solsona quedà plena de soldats, però, us en parlaré més endavant -en un altre escrit-, puix el Guillermo me n'explicà bocins d'història ben interessants i poc coneguts.

Ara, doncs, ens traslladarem a primers de febrer de l'any 1947 quan el Guillermo hagué de marxar de Solsona per anar al quarter de La Seu d'Urgell. Això, sí, havent donat paraula de casament a la noia solsonina de qui s'havia enamorat -Carme Miquela Solé-, amb la qual, ja llicenciat del servei militar, es casà l'any 1948 sense poder gaudir de l'estimada companyia dels seus pares. La cerimònia va ser oficiada per Mn. Sebastià Calaf Oromí a les 5 del matí a la Capella de la Mercè de la Catedral de Solsona. En acabar, tingueren el temps just de menjar la xocolata desfeta que a casa els havia preparat una bona amiga i, a les 6, pujaren al cotxe de línia que els portaria a Manresa, la primera estació del viatge de noces que els conduiria a Cañizares, on sí que podrien gaudir de la companyia i estima dels pares absents a la boda.

De nou a Solsona, els recent casats començaren la vida matrimonial al segon pis de la casa Cal Ton Jaió.

El Guillermo treballaria els primers 17 anys a *Maderas Vimel S. A.* (Ctra. de Torà, on ara hi ha les cases de la Plana). Hi començà guanyant 18 pessetes/dia (8 hores de treball) més la llenya pel consum familiar. A la Vimel fabricaven per encàrrec caixetes de fusta per a posar fruita, tomàquets i verdura. Les treballadores hi solien cantar mentre feinejaven i el Guillermo recorda encara amb esglai l'instant en què s'adonà que a una de molt jove se li enganxaven els cabells a la màquina i que, per sort, ell tingué la suficient serenor per fer parar la màquina ràpidament.

Anys després, El Guillermo canvià d'empresa però no de feina, puix començà a treballar a la *Serradora Sarri* (prop de l'escorxador) on serrà fusta (bigues), embalatjà encenalls i, com a la Vimel, féu d'ajudant d'encarregat.

L'any 1959 el Guillermo i la Carme deixaren de descansar els diumenges i festes de guardar en acceptar portar el bar del Casal Parroquial que abans havien regentat Joan Casas Colell (Joanet Sabater) i un paleta que es deia Climent. Els tractes per portar aquest negoci els feren amb el llavors rector de Solsona Mn. *Josep Balaguer Sin.* Amb el qual acordaren que no s'hi podrien jugar partides de cartes amb diners i que no s'hi serviria alcohol a la canalla que, essent així, solia demanar-hi xarop de grosella. Als adults, però, els podria servir tot el que trobarien en altres bars.

També, els diumenges i dies festius que hi havia funció a la sala del teatre, el Guillermo omplia de cacauets, patates fregides, lllaminadures... una cistella plana que el jove Jaume Gilibets es penjava al coll per portar-les-hi a vendre.

Per al Guillermo i la Carme el treball dels diumenges, i d'alguns vespres dels dies de cada dia, al Casal Parroquial acabà, però, al cap d'uns 20 anys d'haver-lo començat. Un representant del bisbat els comunicà que així havia de ser pel fet que tenien intenció de vendre's l'antic edifici de l'Hospital d'en Llobera on estava ubicat.

Del Casal P. encara en guarden un bon munt de records. El Guillermo evocà el dels campionats d'escacs que s'organitzaven al bar. A ell li agradava de debò fer partides d'escacs i hi ha qui recorda que era un molt bon jugador.

Val a dir, també, que el Guillermo no abandonà del tot l'activitat que fins llavors havia dut a terme al Casal P., puix durant temps ajudà la seva cunyada al bar que regentava al Portal del Pont, on ara hi ha la Farmàcia Boix.

Bé, i al relat dels bocins de vida que em contà el Guillermo, no hi poden pas faltar els que ens acostaran al treball artesà que al present tant li omple la vida.

Començaré dient que el seu pare i un oncle treballaven la fusta -l'oncle era fuster i el pare feia els jous amb què junyia els

bous pels caps o bescolls a la carreta-. El Guillermo ja de ben petit guaitava treballar els dos homes, s'hi fixava i agafà afició i traça a fer objectes amb les mans: una pilota per jugar al frontó, caretes de carnaval, una eina per tirar la palla a l'era...

Ja a Solsona també observà bones estones com treballava el fuster veí -Joan Pintó- i s'atreví a fer alguns mobles de fusta per casa i per persones amigues o conegudes que l'hi demanaren. La seva filla Rosa encara recorda amb tendresa el dormitori per a nines que el pare li regalà.

Al present, les mans que l'ajuden a viure la vida de jubilat segueixen creant amb gran traça bonics objectes i figures de fusta de boix, perer, oliver, noguer, faig, pi...

Tot ho ha creat i ho crea amb les mans i el cor, però està especialment satisfet de la figura de la seva mare filant llana, de les que tenen a veure amb Solsona: la Mare de Déu del Claustre, el gegant vell, els balladors del Ball de Bastons... i de l'escut heràldic de la ciutat (en una paret de l'Ajuntament, n'hi ha un de penjat que és fet per ell).

L'artesanía del Guillermo ha estat mostrada a Solsona i a Navès. A casa de la seva filla -on ara resideix- n'hi ha d'exposada, i els seus néts -Xavier i Jordi- tingueren la delicadesa d'obsequiar-li àlbums que testimonien el caràcter laboriós de l'avi, puix contenen bells reculls fotogràfics de la seva obra creativa tan digna de conèixer, valorar i preservar.

L'entrevista amb el Guillermo tingué un final ben emotiu. Una vegada acabades les meves preguntes, amb els ulls entelats per llàgrimes d'emoció li plagué comentar la seva

satisfacció d'haver assistit anys endarrere a un Curset de Cristiandat i haver-se fet "cursillista". En aquest moviment d'Església vivencial trobà bons amics i se li desvetllà el desig de fer el bé.

Gràcies per tot, Guillermo! Va ser un plaer escoltar-te. Que "per in sécula seculòrum" l'amistat i el bé continuïn essent tan importants en la teva vida, en companyia dels teus familiars i de les formoses coses que has creat i vagis creant.

Quatre dels treballs artesans que el Guillermo té exposats a casa

Un dels escuts heràldics de Solsona fets pel Guillermo